

**ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ**

**«Ποινική προστασία του περιβάλλοντος -Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ -
Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία
2008/98/ΕΚ-
Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής
Αλλαγής»**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

**ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄:
ΠΟΙΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2008/99/ΕΚ)**

Η κύρια αξιολογούμενη ρύθμιση της Ενότητας Α' του προτεινόμενου σχεδίου νόμου αναφέρεται στην ενσωμάτωση της Οδηγίας 2008/99/ΕΚ «σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω ποινικού δικαίου», η οποία αποσκοπεί στην καθιέρωση ενός ενιαίου ελάχιστου πλαισίου ποινικής προστασίας για ολόκληρη την ΕΕ, μέσω του οποίου είναι δυνατή η αποτελεσματικότερη προστασία του περιβάλλοντος, θεσιάζοντας παράλληλα κοινές αρχές και προσεγγίσεις για τα κράτη μέλη.

Με τις ρυθμίσεις της Οδηγίας 2008/99/ΕΚ καθιερώνεται μια ελάχιστη ενιαία προσέγγιση για όλα τα κράτη μέλη που στοχεύει:

- στην εναρμόνιση ενός καταλόγου σοβαρών περιβαλλοντικών αδικημάτων, τα οποία πρέπει να θεωρούνται ποινικώς κολάσιμα σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, εφόσον διαπράττονται εκ προθέσεως ή, τουλάχιστον, λόγω βαρείας αμέλειας,
- στην εναρμόνιση του πεδίου της ευθύνης των νομικών προσώπων και στην επιβολή σε βάρος τους ποινικών κυρώσεων,
- στη σύγκλιση των επιπέδων των προβλεπόμενων κυρώσεων με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις, ιδίως στα σοβαρά περιβαλλοντικά εγκλήματα, μέσω της περαιτέρω βελτίωσης, επί το αυστηρότερο, των υφιστάμενων εθνικών ρυθμίσεων του άρθρου 28 του ν.1650/1986 και του εμπλουτισμού του εθνικής (ουσιαστικής και δικονομικής) ποινικής νομοθεσίας με ενισχυμένες διατάξεις περιβαλλοντικής προστασίας,

Με την παρούσα ενσωμάτωση εξασφαλίζεται ότι οι σοβαρές περιπτώσεις περιβαλλοντικών εγκλημάτων αντιμετωπίζονται ανάλογα σε όλα τα κράτη μέλη και ότι οι δράστες δεν θα μπορούν να επωφεληθούν από τις υφιστάμενες διαφορές των εθνικών νομοθεσιών, ενώ παράλληλα διευκολύνεται η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών σε περιπτώσεις διασυνοριακών επιπτώσεων, διότι οι κοινοί κανόνες για τα ποινικά αδικήματα καθιστούν δυνατή τη χρήση αποτελεσματικών μεθόδων έρευνας και βοήθειας εντός και μεταξύ των κρατών μελών.

10.1. Αναφέρατε αναλυτικά τους κοινωνικούς εταίρους και εν γένει τα ενδιαφερόμενα μέρη που κλήθηκαν να λάβουν μέρος στην διαβούλευση για την προτεινόμενη ρύθμιση.

Στη διαβούλευση για το προτεινόμενο σχέδιο νόμου έλαβαν μέρος οι φορείς W.W.F. και «ΝΕΑ ΠΙΝΟΗ ΣΠΑΤΩΝ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ», καθώς και ιδιώτες που υπέβαλαν τις απόψεις τους στην ηλεκτρονική διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε στον ιστότοπο opengon. Εκτός των σχολίων που υποβλήθηκαν δημοσίως εντός της προθεσμίας της προαναφερόμενης ηλεκτρονικής διαβούλευσης, εστάλησαν στο Υπουργείο μετά το πέρας αυτής και σχόλια από τη ΔΕΗ, το ΣΕΒ και το Σύνδεσμο Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής αξιολόγησε τις παρατηρήσεις και τα σχόλια των φορέων και ιδιωτών και προχώρησε στη τελική διαμόρφωση του περιεχομένου του νομοσχεδίου με αλλαγές μικρής κλίμακας και βελτιώσεις των διατάξεών του, λαμβανομένων υπόψη όλων των κατατεθειμένων απόψεων και παρατηρήσεων.

10.2. Περιγράψτε αναλυτικά τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της διαβούλευσης, τους συμμετέχοντες σε αυτήν, και τη διαδικασία διαβούλευσης που επελέγη

Το προσχέδιο νόμου τέθηκε σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση μέσω του διαδικτυακού τόπου <http://www.opengon.gr>. Η δημόσια διαβούλευση διήρκεσε από 19/9/2011 έως 26/9/2011. Στο διάστημα αυτό ιδιώτες και φορείς κατέθεσαν τις απόψεις τους κυρίως ηλεκτρονικά. Από μελέτη του συνόλου των καταγεγραμμένων σχολίων στην ιστοσελίδα της διαβούλευσης, συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι πολίτες αντιμετωπίζουν θετικά την έκδοση αυτού του νομοσχεδίου που πέραν της ενσωμάτωσης της οδηγίας 2008/99/ΕΚ, βελτιώνει και ενισχύει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο ποινικής προστασίας του περιβάλλοντος με στόχο την προσαρμογή του στα σημερινά δεδομένα και στις απαιτήσεις ενισχυμένης προστασίας.

Μόνο οι τρεις φορείς που απέστειλαν τα σχόλια τους ξεχωριστά ο καθένας και μετά το πέρας της διαβούλευσης τίθενται κατά του προτεινόμενου νομοσχεδίου, διατυπώνοντας τις αντιρρήσεις τους τόσο για τη στοιχειοθέτηση του ποινικού αδικήματος από αμέλεια (υποκειμενική υπόσταση - ενοχή του αδικήματος) και τις επαπειλούμενες αυστηρές κυρώσεις που αυτή επισύρει (ιδίως στις διακεκριμένες περιπτώσεις του βασικού αξιόποινου αδικήματος), όσο και για την άρση του άδικου χαρακτήρα των πράξεων που διενεργούν ανακριτικοί υπάλληλοι και ιδιώτες για τη συλλογή, μεταφορά, αποθήκευση, διάθεση και αξιοποίηση αποβλήτων, με σκοπό την αποκάλυψη ή σύλληψη προσώπων που διενεργούν παράνομες πράξεις διαχείρισης αποβλήτων.

Οι επιφυλάξεις των ως άνω φορέων εστιάζονται στη δημιουργία ανυπέρβλητων εμποδίων για τη λειτουργία σταθμών παραγωγής και βιομηχανικών μονάδων της οικονομίας ως απόρροια της εφαρμογής στην πράξη των προτεινόμενων αυστηρών ρυθμίσεων για την ποινική προστασία του περιβάλλοντος.

Τέλος, ενστάσεις και επιφυλάξεις διατύπωσαν ορισμένοι ποινικολόγοι για την προτεινόμενη ρύθμιση του νομοσχεδίου που αφορά στο άνοιγμα του κύκλου ευθύνης πέραν του φυσικού αυτουργού με τη θεσμοθέτηση της αυτοτελούς αντικειμενικής ευθύνης για τα πρόσωπα που έχουν εξουσία αντιπροσώπευσης, λήψης αποφάσεων και ελέγχου εντός του νομικού προσώπου, ήτοι τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν ιθύνουσα θέση.

10.3. Αναφερθείτε στα αποτελέσματα της διαβούλευσης, αναφέροντας επιγραμματικά τις κυριότερες απόψεις που εκφράστηκαν υπέρ και κατά της προτεινόμενης ρύθμισης ή επιμέρους θεμάτων της

Οι κυριότερες απόψεις που εκφράστηκαν κατά τη διαβούλευση αφορούν τα ακόλουθα θέματα:

1) Η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του νόμου ώστε να περιλάβει όχι μόνο τα εθνικά νομοθετήματα ενσωμάτωσης αντίστοιχων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ρητά αναφέρονται στα παραρτήματα της οδηγίας 2008/99/ΕΚ, αλλά και κάθε άλλο εθνικό

νομοθέτημα περιβαλλοντικής προστασίας που έχει εκδοθεί είτε στο πλαίσιο ενσωμάτωσης άλλων κοινοτικών οδηγιών είτε με νομοθετική πρωτοβουλία της Πολιτείας.

2) Η επέκταση της δυνατότητας παράστασης της πολιτικής αγωγής σε περισσότερους φορείς, σύμφωνα και με το ν.3937/2011 (σχετικά με την προστασία της βιοποικιλότητας)

3) Η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και με προανακριτικά καθήκοντα δημιουργεί το ενδεχόμενο διεξαγωγής «μη δίκαιης δίκης» διότι συμπίπτει στα ίδια πρόσωπα η διπλή ιδιότητα του ελεγκτικού οργάνου και του προανακριτικού υπαλλήλου.

4) Η προβλεπόμενη χρηματική ποινή που δεν ξεπερνά τα 500.000 Ευρώ, είναι μικρή και ως εκ τούτου δεν ανταποκρίνονται στον αναλογικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα που πρέπει να έχει η κύρωση.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2008/98/ΕΚ)

Στις 30 Μαρτίου 2011 αναρτήθηκε στο δικτυακό τόπο διαβουλεύσεων (<http://www.opengov.gr>) το σχέδιο νόμου «για τα απόβλητα», το οποίο ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την οδηγία 2008/98/ΕΚ «για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών». Το σχέδιο νόμου παρέμεινε στον δικτυακό τόπο για δύο εβδομάδες (έως 13 Απριλίου 2011).

Τα σχόλια που καταχωρήθηκαν στο δικτυακό τόπο διαβούλευσης, μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας διαβούλευσης επί του νομοσχεδίου στις 14 Απριλίου 2011, μελετήθηκαν και ελήφθησαν υπόψη στην τελική διαμόρφωση του περιεχομένου του σχεδίου νόμου με αλλαγές μικρής κλίμακας και βελτιώσεις των διατάξεών του κατά την επεξεργασία του υπό κατάθεση σχεδίου νόμου. Σημειώνεται δε, ότι οι παρατηρήσεις και οι προτάσεις που περιέχονται σε αυτά, αφορούν ιδίως ζητήματα τα οποία είχαν ήδη απασχολήσει την ομάδα σύνταξης του Υπουργείου περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Στην ιστοσελίδα κατατέθηκαν συνολικά 278 σχόλια, απόψεις και προτάσεις επί του σχεδίου νόμου αλλά και γενικότερα για τις πρακτικές διαχείριση των αποβλήτων στη χώρα μας. Τα σχόλια στην πλειοψηφία τους εξέφραζαν πραγματικές αγωνίες των πολιτών και σημείωναν εποικοδομητικές κατά την άποψή τους αλλά πολλές φορές και κατά την άποψη μας αλλαγές και παρατηρήσεις επί των άρθρων του σχεδίου νόμου.

Παρακάτω παρουσιάζεται ο αριθμός σχολίων ανά άρθρο της αρχικής μορφής του σχεδίου νόμου.

Άρθρο 1 (άρθρο 1 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ) - Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής: 35 σχόλια

Άρθρο 2 (άρθρο 2 της οδηγίας) - Εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής: 10 σχόλια

Άρθρο 3 (άρθρο 3 της οδηγίας) - Ορισμοί: 12 σχόλια

Άρθρο 5 (άρθρο 5 της οδηγίας) - Υποπροϊόντα: 15 σχόλια

Άρθρο 6 (άρθρο 6 της οδηγίας) - Αποχαρακτηρισμός αποβλήτων: 8 σχόλια:

Άρθρο 7 (άρθρο 7 της οδηγίας) - Κατάλογος αποβλήτων: 11 σχόλια

Άρθρο 8 (άρθρο 8 της οδηγίας) - Διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού: 5 σχόλια

Άρθρο 9 (άρθρο 9 της οδηγίας) - Πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων: 5 σχόλια

Άρθρο 10 (άρθρο 10 της οδηγίας) - Ανάκτηση: 8 σχόλια

Άρθρο 11 (άρθρο 11 της οδηγίας) - Επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση: 8 σχόλια

- Άρθρο 12 (άρθρο 12 της οδηγίας) - Διάθεση: 4 σχόλια
Άρθρο 13 (άρθρο 13 της οδηγίας) - Προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος: 11 σχόλια
Άρθρο 14 (άρθρο 14 της οδηγίας) - Κόστος: 6 σχόλια
Άρθρο 15 (άρθρο 15 της οδηγίας) - Ευθύνη για τη διαχείριση των αποβλήτων: 5 σχόλια
Άρθρο 16 (άρθρο 16 της οδηγίας) - Αρχές της αυτάρκειας και της εγγύτητας: 2 σχόλια
Άρθρο 17 (άρθρο 17 της οδηγίας) - Έλεγχος επικίνδυνων αποβλήτων: 5 σχόλια
Άρθρο 18 (άρθρο 18 της οδηγίας) - Απαγόρευση ανάμειξης επικίνδυνων αποβλήτων: 3 σχόλια
Άρθρο 19 (άρθρο 19 της οδηγίας) - Σήμανση επικίνδυνων αποβλήτων: 1 σχόλιο
Άρθρο 20 (άρθρο 20 της οδηγίας) - Επικίνδυνα απόβλητα παραγόμενα από νοικοκυριά: 2 σχόλια
Άρθρο 21 (άρθρο 21 της οδηγίας) - Απόβλητα ορυκτέλαια - λιπαντικά έλαια: 7 σχόλια
Άρθρο 22 (άρθρο 22 της οδηγίας) - Βιολογικά απόβλητα (βιοαπόβλητα): 2 σχόλια
Άρθρο 23 (άρθρο 23 της οδηγίας) - Έκδοση αδειών: 23 σχόλια
Άρθρο 24 (άρθρο 24 και 25 της οδηγίας) - Εξαιρέσεις από τις απαιτήσεις αδειοδότησης: 3 σχόλια
Άρθρο 25 Τεκμηρίωση παραγόμενων αποβλήτων και παρακολούθηση: 8 σχόλια
Άρθρο 26 (άρθρο 26 της οδηγίας) - Καταχώριση: 5 σχόλια
Άρθρο 27 (άρθρο 27 της οδηγίας) - Στοιχειώδη πρότυπα: 1 σχόλιο
Άρθρο 28 (άρθρο 28 της οδηγίας) - Σχέδια διαχείρισης αποβλήτων: 13 σχόλια
Άρθρο 29 (άρθρο 29 της οδηγίας) - Προγράμματα για την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων: 3 σχόλια
Άρθρο 30 (άρθρο 30 της οδηγίας) - Αξιολόγηση και επανεξέταση των σχεδίων και των προγραμμάτων: 2 σχόλια
Άρθρο 31 - Συμμετοχή του κοινού: 4 σχόλια
Άρθρο 32 (άρθρο 32 της οδηγίας) - Συνεργασία: 3 σχόλια
Άρθρο 33 (άρθρο 33 της οδηγίας) - Πληροφορίες που υποβάλλονται στην Επιτροπή: 1 σχόλιο
Άρθρο 34 (άρθρο 34 της οδηγίας) - Επιθεωρήσεις - έλεγχοι: 9 σχόλια
Άρθρο 35 (άρθρο 35 της οδηγίας) - Τήρηση αρχείων - μητρώων: 2 σχόλια
Άρθρο 36 (άρθρο 36 της οδηγίας) - Επιβολή της εφαρμογής και κυρώσεις: 10 σχόλια
Άρθρο 37 (άρθρο 37 της οδηγίας) - Υποβολή εκθέσεων και αναθεώρηση: 1 σχόλιο
Άρθρο 38 (άρθρο 38 της οδηγίας) - Ερμηνεία και προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο: 1 σχόλιο
Άρθρο 39 (άρθρο 39 της οδηγίας) - Διαδικασία επιτροπής: 2 σχόλια
Άρθρο 40 (άρθρο 40 της οδηγίας) - Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο: 1 σχόλιο
Άρθρο 41 - Τροποποιήσεις υφιστάμενης νομοθεσίας: 3 σχόλια
Άρθρο 42 - Κατάργηση υφιστάμενης νομοθεσίας: 4 σχόλια
Άρθρο 43 - Έναρξη ισχύος: 2 σχόλια
Άρθρο 44 - Αρμόδια Αρχή: 4 σχόλια
Άρθρο 45 - Παραρτήματα: 2 σχόλια

Οι φορείς που συμμετείχαν στη διαβούλευση ήταν: η GREENPEACE, η Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης το ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΣΟΣ, η Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΕΕΔΣΑ), η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Ανακύκλωσης και Ενεργειακής Αξιοποίησης (ΣΕΒΙΑΝ), ο Σύνδεσμος Ελληνικών Χημικών Βιομηχανιών (ΣΕΧΒ), ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Ανακυκλώσιμων Υλικών (Σ.ΕΠ.Α.Υ), το Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Λιπαντικών Ελαίων -ΕΛΤΕΠΕ Α.Ε, ο Σύνδεσμος Ελληνικών

Βιομηχανιών (ΣΕΒ), ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Κομποστοποίησης (ΣΕΚ) και η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ), το Υπουργείο Εσωτερικών και το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθώς και σημαντικός αριθμός πολιτών.

Πρέπει να επισημανθεί ότι όλοι όσοι συμμετείχαν στη διαβούλευση χαρακτήρισαν ως θετική εξέλιξη την έκδοση αυτού του νομοσχεδίου που πέραν της ενσωμάτωσης της οδηγίας 2008/98/ΕΚ, δημιουργεί τα όργανα, τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς υλοποίησης της οδηγίας με στόχο για την αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων (επικινδύνων και μη).

Η συντριπτική πλειοψηφία των σχολίων που κατατέθηκαν από πολίτες αφορούσε περισσότερο τις «πρακτικές» διαχείρισης των αποβλήτων που εφαρμόζονται στη χώρα μας, παρά τις διατάξεις του προτεινόμενου σχεδίου νόμου για την ενσωμάτωση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι κατατέθηκαν στα άρθρα που αναφέρονται στο αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής καθώς και στις εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής και στους ορισμούς, 63 σχόλια (23% του συνόλου), χωρίς όμως κάποια συγκεκριμένη πρόταση ή διατύπωση. Είναι βέβαια σαφές ότι σχεδόν οποιαδήποτε παρέμβαση στο περιεχόμενο των άρθρων αυτών δημιουργεί επισφάλειες μη ορθής ενσωμάτωσης της οδηγίας.

Θετικές παρατηρήσεις και σχόλια υπήρξαν από φορείς σχετικά με τις ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου, όσον αφορά την διαδικασία αδειοδότησης των εγκαταστάσεων επεξεργασίας και γενικότερα διαχείρισης αποβλήτων. Οι ρυθμίσεις αυτές απλοποιούν τη διαδικασία αδειοδότησης τέτοιων εγκαταστάσεων και καταργούν μια σειρά αχρείαστων αδειών.

Ένα θέμα που εντοπίστηκε σχετικά με την έκδοση αδειών αφορά την αποσαφήνιση της έννοιας της άδειας «συλλογής-μεταφοράς», σχετικά με τη συλλογή ή/και τη μεταφορά των αποβλήτων. Η διατύπωση της διάταξης διορθώθηκε και αποσαφηνίστηκε περαιτέρω στην αιτιολογική έκθεση.

Αποτέλεσμα της διαβούλευσης ήταν να καθορισθούν στο σχέδιο νόμου στόχοι για τη χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων (άρθρο 40 - άρθρο 22 της οδηγίας), στο 5% και 10% κατ' ελάχιστο, του συνολικού βάρους των βιολογικών αποβλήτων, έως το 2015 και το 2020, αντίστοιχα.

Άλλες αλλαγές που κάναμε στις διατάξεις του νομοσχεδίου αφορούσαν κατά κύριο λόγο τη σωστή διατύπωση εννοιών και ορισμών λόγω λαθών στην ελληνική μετάφραση της οδηγίας.

Κατά τα λοιπά τα σχόλια από τη διαβούλευση αφορούσαν επουσιώδη θέματα ή θέματα τα οποία δεν εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πλαίσιο του προτεινόμενου σχεδίου νόμου αλλά στις κανονιστικές πράξεις που πρόκειται να εκδοθούν σε εφαρμογή του.